१२. सलाम–नमस्ते !

“झुबेदा काय करते ?”

“ती उत्तम शिवणकाम करते. ती आणि माझी बायको अशा दोघीजणी मिळून घरी शिवणाचा व्यवसाय करतात. अल्लाची मेहेरबानी आहे. आमचं छोटंसं भाड्याचं घर आहे. आम्ही समाधानी आहोत.”

त्याचं ते उत्तर माझ्या हृदयाला स्पर्श करून गेलं. आजकालच्या जगात ‘समाधान’ हा शब्द तसा दुर्मीळच झाला आहे.

असेच काही महिने लोटले आणि एक दिवस शेखचा मला फोन आला, “मॅडम, या खेपेला मला तुम्ही चेक ॲडव्हान्समध्ये देऊ शकाल का ?”

“का बरं शेख ? काही खास कारण ?”

“होय मॅडम. झुबेदाला कॅन्सर झालाय. उद्या तिचं ऑपरेशन आहे.”

मी ताबडतोब ऑफिसात निरोप ठेवून चेक त्याच्या घरी लगेच पाठवून दिला; पण त्याच्याबद्दल मनात विचार येऊन मन उदास झालं. त्या ऑपरेशनचा खर्च भरपूर येणार होता, ती रक्कम जमा करण्यासाठी शेखची नक्कीच खूप धावपळ चालू असणार; पण तरीही त्यानं माझ्याकडे पैसे मागितले नव्हते.

ऑनलाईन टेस्ट

वाचा व समजून घ्या.

उदा. अब्दुल, सेजल व सोहम यांनी सायलीला 30 रुपये व 70 रुपये आणि 50 रुपये दिले. सायलीने त्यात 150 रुपये घालून कागद, रंग या वस्तू आणल्या. त्यापासून सर्वांनी भेटकार्डे बनवली व ती सर्व भेटकार्डे विकली. त्यांना एकूण 420 रुपये नफा मिळाला. तर प्रत्येकाला किती नफा मिळाला ?

उकल : चौघांचे मिळून एकूण भांडवल 300 रुपये होते. त्यांपैकी सायलीचे 150 रुपये होते म्हणजे निम्मे भांडवल तिचे होते. त्यांना एकूण 420 रुपये नफा मिळाला. सायलीचा नफा 420 ची निमपट म्हणजे 210 रुपये झाला. उरलेला 210 रुपये नफा अब्दुल, सेजल व सोहम यांना वाटला.

अब्दुल, सेजल व सोहम यांचे भांडवल अनुक्रमे 30 रुपये व 70 रुपये आणि 50 रुपये आहे.

भांडवलाचे प्रमाण 30:70:50 आहे. म्हणजेच 3:7:5 आहे. तिघांचा नफा 210 रुपये आहे.

त्यांचा नफा अनुक्रमे $3k$, $7k$, $5k$ मानू. $3k + 7k + 5k = 210$

$\therefore 15k = 210$

$\therefore k = 14$

म्हणजे अब्दुलचा नफा $= 3k = 3 \times 14 = 42$ रुपये

सेजलचा नफा $= 7k = 7 \times 14 = 98$ रुपये, सोहमचा नफा $= 5k = 5 \times 14 = 70$ रुपये

उदा. सरिताबेन, आयेशा आणि मीनाक्षी यांनी प्रत्येकी 2400, 5200 व 3400 रुपये गुंतवून व्यवसाय चालू केला. त्यांना 50% नफा झाला. तो त्यांनी कसा वाटून घ्यावा ? तो काढून न घेता पुढच्या वर्षाच्या व्यवसायासाठी भांडवलात मिळवला, तर प्रत्येकीची पुढच्या वर्षासाठी भागीदारी किती असेल ?

उकल : एकूण भांडवल $= 2400 + 5200 + 3400 = 11000$ रुपये

या भांडवलावर 50% नफा झाला.

$\therefore$ एकूण नफा $= \frac{11000 \times 50}{100} = 5500$

भांडवलाच्या प्रमाणात नफा वाटायचा आहे.

आपण दोन संख्यांचे प्रमाण दोन्ही संख्यांना सामाईक विभाजकाने भागून सोपे करून घेतो. त्याचप्रमाणे दोनपेक्षा अधिक संख्यांचे प्रमाण सोपे करता येते.

भागीदारीचे प्रमाण $= 2400 : 5200 : 3400$

$= 24 : 52 : 34$ (100 ने भागून)

$= 12 : 26 : 17$ (2 ने भागून)

सरिताबेनचा नफा $=12p$, आयेशाचा नफा $= 26p$, मीनाक्षीचा नफा $= 17p$ मानू.

$\therefore 12p + 26p + 17p = 55p = 5500 \therefore p = \frac{5500}{55} = 100$

$\therefore$ सरिताबेनचा नफा $= 12 \times 100 = 1200$, आयेशाचा नफा $= 26 \times 100 = 2600$ व मीनाक्षीचा नफा $= 17 \times 100 = 1700$,

नफा काढून न घेता तो भांडवलात मिळवला तर प्रत्येकीचे नवे भांडवल काढू.

पुढच्या वर्षासाठी सरिताबेनचे भांडवल $= 2400 + 1200 =$ ₹ 3600

पुढच्या वर्षासाठी आयेशाचे भांडवल $= 5200 + 2600 =$ ₹ 7800

पुढच्या वर्षासाठी मीनाक्षीचे भांडवल $= 3400 + 1700 =$ ₹ 5100

वाचा व समजून घ्या .

gurumauli

9 Direct Proportion and Inverse Proportion

Example Abdul, Sejal and Soham each gave Sayali 30 rupees, 70 rupees and 50 rupees respectively. Sayali put in 150 rupees and bought paper, colours, etc. Together they made greeting cards and sold them all. If they made a total profit of 420 rupees, what was each one's share in the profit ?

Solution : The capital invested by all four was 300 rupees. Of this Sayali had invested 150 rupees, that is, half of the capital. The total profit was 420 rupees. So, Sayali's profit was half of that, i.e., 210 rupees. The remaining 210 was shared by Abdul, Sejal and Soham.

Abdul, Sejal and Soham's investment is 30, 70 and 50 rupees. The proportion is 30:70:50 i.e. 3:7:5. Their share of the profit is altogether 210 rupees.

Let their individual profit be $3k$, $7k$, $5k$. Then, $3k + 7k + 5k = 210$

$\therefore \; 15k = 210$

$\therefore \; k = 14$

Abdul's profit = $3k = 3 \times 14 = 42$ rupees.

Sejal's profit = $7k = 7 \times 14 = 98$ rupees.

Soham's profit = $5k = 5 \times 14 = 70$ rupees.

Example Saritaben, Ayesha and Meenakshi started a business by investing 2400, 5200 and 3400 rupees.They made a profit of 50%. How should they share it? If they reinvest all their profit by adding it to the capital, what will each one's share be in the following year?

Solution : Total capital = 2400 + 5200 + 3400 = 11000 rupees.

Profit 50%

$\therefore$ Total profit = $\frac{11000 \times 50}{100} = 5500$

Profit will be shared in the same proportion as the investment.

We simplify the ratio of two numbers by dividing by a common factor. The same can be done for 3 or more numbers.

Proportion of shares = 2400 : 5200 : 3400

= 24 : 52 : 34 (dividing by 100)

= 12 : 26 : 17 (dividing by 2)

Assume that Saritaben's profit = 12p, Ayesha's profit = 26p, Meenakshi's profit = 17p.

$\therefore$ 12p + 26p + 17p = 55p = 5500 $\therefore$ p = $\frac{5500}{55} = 100$

$\therefore$ Saritaben's profit = 12 × 100 = 1200, Ayesha's profit = 26 × 100 = 2600 and Meenakshi's profit = 17 × 100 = 1700.

If they add their profit to the capital, their further investments will be :

Saritaben's capital = 2400 + 1200 = ₹ 3600

Ayesha's capital = 5200 + 2600 = ₹ 7800

Meenakshi's capital = 3400 + 1700 = ₹ 5100

gurumauli

understand.

ENGLISH WORKSHOP

1. List the characters in this play. Write how each is related to Chaturbhuj.
2. Find and list the incomplete sentences of Chaturbhuj.
3. Form groups. Discuss and write what Chaturbhuj would like to hear from the following people :

Chaturbhuj : I have passed my MA examination.

- **Nilratan :** ....
- **Zamindar :** ....
- **Uncle Satu :** ....
- **Mother :** ....
- **Aunt :** ....
- **Sadhucharan :** ....
- **Paran :** ....

4. Enact the play.

understand.

८. आदर्श राज्यकर्ता

केली. मध्ययुगीन भारतात ठिकठिकाणच्या राजवटींमध्ये आणि इतरत्र सैनिकांना रोख वेतनाऐवजी जहागीर देण्याची पद्धत होती. महाराजांनी ही पद्धत रद्द केली. त्यांच्या मोहिमा जेव्हा शत्रूच्या प्रदेशात जात, तेव्हा सैनिकांस जे काही मिळेल ते सर्व सरकारात जमा करण्यासंबंधी लष्करास ताकीद होती. मोहिमेमध्ये पराक्रम केल्याबद्दल सैनिकांचा मानसन्मान केला जात असे. लढाईत जे सैनिक मृत्यू पावत, त्यांच्या कुटुंबीयांच्या उदरनिर्वाहाची काळजी घेत असत. जखमी सैनिकांचीही काळजी घेत असत. लढाईत शरण आलेल्या किंवा कैद झालेल्या शत्रू सैनिकांना ते चांगली वागणूक देत असत.

माहीत आहे का तुम्हांला ?

पीक लावणी-संचनी-उगवणीच्या काळात युद्धाला तोंड फुटले तर शेतकऱ्यांच्या दैन्याला काही पारावार राहत नसे. सैन्याच्या हालचाली पेरणीच्या कामात आड तर येतच पण सैनिक उभी पिकेही काही वेळा कापून नेत अथवा नष्ट

सहिष्णू वर्तन : महाराजांना ज्या सत्तांबरोबर संघर्ष करावा लागला, त्यांच्यापैकी आदिलशाह, मुघल आणि सिद्दी या सत्ता इस्लामी होत्या. मात्र त्यांच्याशी संघर्ष करताना महाराजांनी स्वराज्यातील मुसलमानांना आपले प्रजाजन मानले. अफजलखानाच्या भेटीच्या वेळी महाराजांच्या सैन्यात सिद्दी इब्राहीम हा विश्वासू सेवक होता. सिद्दी हिलाल हा महाराजांच्या सैन्यातील सरदार होता. स्वराज्याच्या आरमारात दौलतखान हा महत्वाचा अधिकारी होता.

महाराजांचे धार्मिक धोरण सहिष्णू होते. शत्रूकडून एखादा प्रदेश जिंकून घेतला असता, तेथील मुस्लिम धर्मस्थळांना आधीपासून प्राप्त असलेल्या सोई-सवलती ते तशाच चालू ठेवत. त्यांच्या सहिष्णू धार्मिक धोरणाबद्दल समकालीन इतिहासकार खाफिखान लिहितो, 'शिवाजीने आपल्या सैनिकांसाठी असा सक्त नियम केला होता, की मोहिमेवर असताना मशिदीला धक्का लावू नये. कुरआनची एखादी प्रत हाती पडल्यास तिला पूज्यभाव दाखवून ती मुसलमान व्यक्तीच्या स्वाधीन करावी.'

करत. शेतकऱ्यांची घरे लुटत. आपल्या सैनिकांना अशा कृत्यापासून परावृत्त करावे असे आदेश महाराजांनी अधिकाऱ्यांना दिले होते. या संदर्भात इ.स.१६७४ मध्ये छत्रपती शिवाजी महाराजांनी आपल्या लष्करी अधिकाऱ्यांना उद्देशून लिहिलेले पत्र फार मोलाचे आहे. महाराजांनी लष्कराच्या शिस्तीसंबंधी किती बारकाईने विचार केला होता, त्याची यावरून कल्पना येते.

''विलातीस तसवीस देऊ लागाल; ऐशास, लोका जाती, कोण्ही कुणब्याचे दाने आणील, कोण्ही भाकर, कोण्ही गवत, कोण्ही फाटे, कोण्ही भाजी, कोण्ही पाले. ऐसें करू लागलेत म्हणजे जी कुणबी घर धरून जीव मात्र घेऊन राहिले आहेत तेही जाऊ लागतील. कितेक उपाशी मराया लागतील. म्हणजे त्याला ऐसे होईल की, मोगल मुलकांत आले त्याहूनही अधिक तुम्ही ! ऐसा तळतळाट होईल.''

स्वातंत्र्याची प्रेरणा : शिवाजी महाराजांच्या स्वराज्यस्थापनेच्या प्रयत्नांना एक वेगळे मूल्य आहे. ते मूल्य स्वातंत्र्याचे आहे. दुसऱ्या कोणत्याही सत्तेचे वर्चस्व न मानता आपले स्वतंत्र व सार्वभौम अस्तित्व ठेवणे, हा हेतू त्यामागे आहे. परकीय आणि अन्यायी सत्तांच्या विरोधात संघर्ष करताना महाराजांनी इतरांनाही स्वातंत्र्याची प्रेरणा दिली. मुघलांच्या सेवेत असलेला छत्रसाल जेव्हा महाराजांना भेटला, तेव्हा त्यांनी त्यास बुंदेलखंडात स्वतंत्र राज्य निर्माण करण्याची प्रेरणा दिली.

महाराजांच्या कार्याची थोरवी : महाराजांनी अनेक शत्रूंशी संघर्ष करत करत स्वराज्याची स्थापना केली, ही कृतीच त्यांचे युगप्रवर्तकत्व सिद्ध करते. परंतु या कृतीखेरीज त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वामध्ये इतरही अनेक सद्गुणांचा समुच्चय आढळतो.

महाराज अत्यंत बुद्धिमान होते. त्यांनी अनेक विद्या आत्मसात केल्या होत्या. त्यांना अनेक भाषा

ऑनलाईन टेस्ट

इयत्ता – सातवी   विषय – भूगोल

६. नैसर्गिक प्रदेश

खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

- अल्पकालीन वनस्पती जीवन असलेला प्रदेश कोणता ?
- क्रॉल असणारा नैसर्गिक प्रदेश कोणता आहे ?
- हिवाळी पावसाचा प्रदेश कोणता ?
- गोरिला, चिंपांझी कोणत्या नैसर्गिक प्रदेशात आढळतात ?
- कोणत्या नैसर्गिक प्रदेशातील अरण्यांमध्ये जमिनीलगतचा भाग वनस्पतिहीन असतो ?
- दुग्धव्यवसायास पूरक प्रदेश कोणते ?
- फलोत्पादनास अनुकूल नैसर्गिक प्रदेश कोणता ?

जरा विचार करा !

☞ वाघ, सिंहासारखे प्राणी विषुववृत्तीय वनांच्या प्रदेशात का आढळत नाहीत ?

वाचा समजून घ्या.

10. आपत्ती व्यवस्थापन

स्वाध्याय

1. आमच्यातील वेगळे कोण आहे ?
   अ. दुष्काळ, भूकंप, ढगफुटी, रेल्वे अपघात.
   आ. अवर्षण, अतिवृष्टी, वादळे, त्सुनामी.
   इ. शिलारस, उष्ण चिखल, राख, टोळधाड.
   ई. पिके वाहून जाणे, पिकांवर कीड, ज्वालामुखी, पीक करपणे.
2. सांगा पाहू या आपत्तीवरील उपाय !
   अ. दुष्काळ
   आ. वीज पडणे
   इ. वादळे
   ई. ढगफुटी
3. सत्य की असत्य ते सकारण सांगा.
   अ. वादळ येणार आहे ही माहिती गुप्त ठेवायची असते.
   आ. आकाशात वीज कडाडत असताना पोहू नये.
   इ. ज्वालामुखीचा उद्रेक टाळता येणे शक्य आहे.
   ई. अतिवृष्टीमुळे दुष्काळ पडतो.
4. खालील प्रश्नांची उत्तरे तुमच्या शब्दांत लिहा.
   अ. त्सुनामी म्हणजे काय ? ती कशी निर्माण होते ?
   आ. ढगफुटी म्हणजे काय ?
   इ. ज्वालामुखीचे परिणाम स्पष्ट करा.
   ई. विजेपासून जीवितहानी टाळण्यासाठी कोणते उपाय आहेत ?
5. महाराष्ट्रामध्ये आपत्ती व्यवस्थापनाअंतर्गत महापूर, दरडी कोसळणे अशा आपत्तींवर कोणकोणत्या उपाययोजना केलेल्या आहेत ?
6. आपत्ती व्यवस्थापनासंदर्भात तुम्ही तुमच्या घरामधील कोणकोणत्या बाबी तपासून पाहाल ? का ?

उपक्रम

1. इंटरनेटच्या साहाय्याने आपत्ती निर्माण झालेल्या ठिकाणाची माहिती गोळा करा.
2. वादळांना नावे कशी देतात याची इंटरनेटच्या साहाय्याने माहिती करून घ्या.

वाचा व स्वाध्याय सोडवा.

10. Disaster Management

Exercise

1. Find the odd man out.

(a) Famine, earthquake, cloudburst, railway accident.

(b) Drought, heavy rains, storm, tsunami.

(c) Lava, hot mud, ash, locusts.

(d) Washing away of crops, attack of pests on crops, volcano, singeing of crops

2. What are the remedial measures for the following calamities?

(a) Famine

(b) Lightning strike

(c) Storm

(d) Cloudburst

3. True or false? Give reasons for your answer.

(a) Information about a forthcoming storm is to be kept secret.

(b) You should not swim when there is lightning in the sky.

(c) It is possible to prevent the eruption of a volcano.

(d) Heavy rains result in famine.

4. Write answers to the following questions in your own words.

(a) What is a tsunami? What gives rise to a tsunami?

(b) What is a cloudburst?

(c) Explain the effects of a volcano.

(d) What are the measures to prevent loss of life due to lightning?

5. What measures have been taken to deal with calamities such as floods and landslides under the disaster management programme in Maharashtra?

6. With reference to disaster management what are the things in your house that you will check?

Project :

1. With the help of the internet, collect information about the places where a calamity has occurred.
2. Collect information from the internet about how cyclonic storms are named.

understand.

भाषा की ओर

निम्नलिखित शब्दों के युग्म शब्द बताओ और वाक्यों में उचित शब्दयुग्म लिखो :

गाँव– ...., ...–उधर, घूमना – ...., धन – ...., ... – पहचान, कूड़ा – ...., ... – फूल, घर – .... ।

नए शब्द समझो |

माझा ऑनलाईन अभ्यास – सराव चाचणी

इयत्ता सातवी – मराठी	महिना – नोव्हेंबर ते डिसेंबर
ऑनलाईन टेस्ट अपडेट होत आहेत.	
11. बाली बेट	Click Here
12. सलाम नमस्ते	Click Here
13. अनामवीरा	Click Here
14. कवितेची ओळख	Click Here
इयत्ता सातवी – इतिहास	**महिना – नोव्हेंबर ते डिसेंबर**
7. स्वराज्याचा कारभार	Click Here
8. आदर्श राज्यकर्ता	Click Here
9. मराठ्यांचा स्वातंत्र्यसंग्राम	Click Here

4. मुलभूत हक्क भाग 1	**लवकरच**

इतर टेस्ट लवकरच अपडेट होतील.